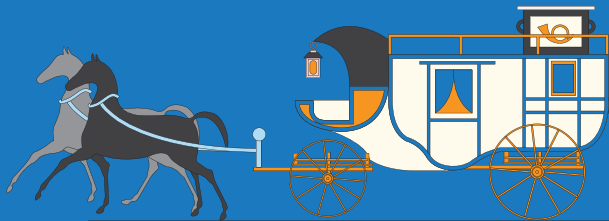

EWELINA HAŃSKA
Honoré de Balzaco žmona

NUO KAUNO IKI DAUGPILIO SENUOJU PAŠTO TRAKTU

Šis leidinys parengtas naudojant Europos Sąjungos finansinę paramą. Visas projekto biudžetas – 705 856,00 EUR. Iš jų – bendrasis Europos regioninės plėtros fondo finansavimas – 599 977,59 EUR.

Projektas „Tarpvalstybinio turizmo skatinimas regioninio kultūros paveldo srityje (CIRCUIT)“ Nr. LLI-326 finansuojamas pagal 2014–2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programą.

www.latlit.eu visit.kaunas.lt visitdaugavpils.lv

KĄ REGĖJO BALZACAS?

NUO KAUNO IKI DAUGPILIO SENUOJU PAŠTO TRAKTU

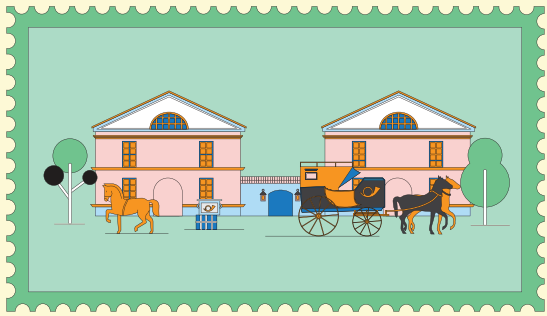
Dar 1826-aisiais nuspręsta tiesti naują kelią iš Rusijos imperijos sostinės į Varšuvą – trasa turėjo eiti per Daugpilį ir Kauną. Darbus kiek sutrukdė 1831 m. sukilimas, tad intensyvus eismas naujuoju pašto traktu prasidėjo 1836 m. ir pamažu įkvėpė aplink kelią esančių miestų ir miestelių raidą bei augimą.

Istorija byloja, kad 1843 m. kovo 14 d., važiuodamas Sankt Peterburgo–Varšuvos traktu, Utenos pašte arklius keitė prancūzų rašytojas Honoré de Balzacas. Rašytojas važiavo aplankyti Sankt Peterburge gyvenančios lenkų aristokratės Evelinos Rževskos-Hanskos, kurią po kelerių metų ir vedė. Nors archyvuose užfiksuotas tik vienas toks jo sustojimas (tiesa, Balzacas tais pat metais yra nakvojęs Tauragėje), tai leidžia įsibėgėti fantazijai ir pamąstyti, ką gi romanų ciklo „Žmogiškoji komedija“ autorius galėjo regėti keliaudamas senuoju pašto traktu tarp Kauno ir Daugpilio... Ši kelio atkarpa imperijos išdui kainavo 1,225 mln. rublių (6060 rublių kilometrui), tad tikimės, kad kelionė buvo patogi!

Projekto tikslas – skatinti tarpvalstybinį turizmą Lietuvoje ir Latvijoje išsaugant kultūros paveldą ir viešinant turizmo paslaugas.

Už šio leidinio turinį atsako Kauno miesto savivaldybės administracija. Jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos nuomonę.

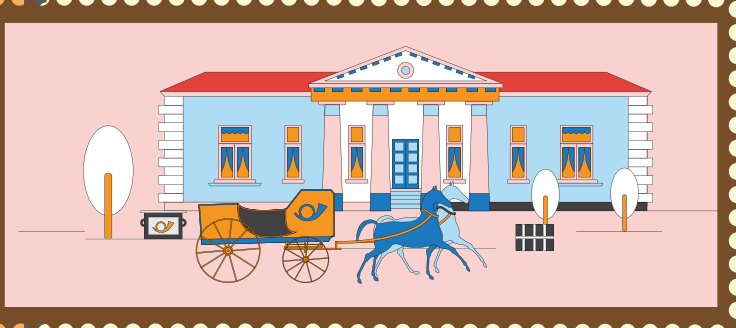
KAUNO ARKLIŲ PAŠTO STOTIS ROTUŠĖS A. 17, 18, 19, 20, KAUNAS

Kauną Balzacas regėjo virstantį iš provincijos miestelio į gubernijos centrą. Arklių pašto stotis buvo pačioje Kauno širdyje, Rotušės aikštėje, taigi rašytojui galėjusi patikti ir „baltoji gulbė“ – Kauno rotušė. O juk vos prieš trejetą dešimtmečių aikštė buvo pilna Napoleono armijos karių...

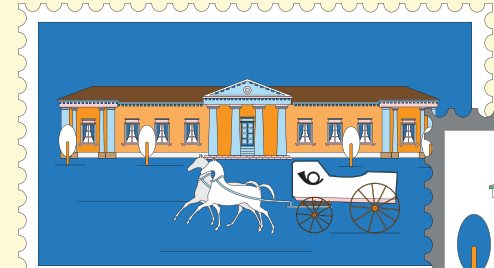
KAUNO TVIRTOVĖS VI FORTAS (VYTAUTO DIDŽIOJO KARO MUZIEJAUS KARO TECHNIKOS EKSPOZICIJA KAUNE) K. BARŠAUSKO G. 91

Nors nežinome, ar mūsų herojus Kaune buvo bent išlipęs iš karietos, galime garantuoti, kad, deja, deja, tvirtovė apjuosto miesto jis tikrai nematė, mat pasimirė 1850 m., iškart po vedybų su gyvenimo meile, pas kurią į Peterburgą ir keliavo... Na, bet jūs pamatyti galite, nesvarbu, kad Kauno nuo nieko saugoti nebereikia – XIX a. pabaigoje iškilusiame Kauno tvirtovės VI forte veikia puiki Vytauto Didžiojo karo muziejaus Karo technikos ekspozicija.

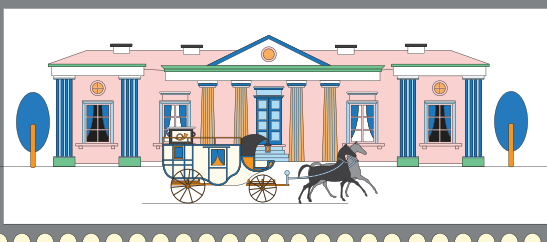
ARKLIŲ PAŠTO STOTIES STATINIŲ KOMPLEKSAS J. BASANAVIČIAUS G. 3, JONAVA

Jonavos arklių pašto stotis 1833–1835 m. pastatyta svarbioje miesto ašyje, jungiančioje tiltą per Nerį ir už jo buvusį kelio apeivių (prižiūrėtojų) namą. Kąžin ar padarė įspūdį realistiško romano pradininkui vaizdingi Neris šlaitai? O gal nė nematė jų – juk sakoma, kad dirbdavo net 16 valandų per parą... Tik gal karietoje nepatogu?

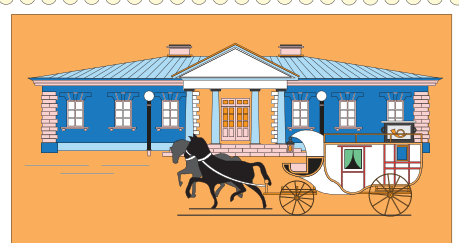
UKMERGĖS PAŠTO STOTIES STATINIŲ KOMPLEKSAS KAUNO G. 80, 82A, UKMERGĖ

Jokioje Ukmergėje Balzaco ir kojos nebuvo! Nes tada nebuvo... Ukmergės – iki 1918 m. miestas vadintas Vilkenberge, Vilkamerge, galiausiai – Vilkmerge. O judėjimas čia buvęs itin intensyvus, mieste kirtosi du traktai – Sankt Peterburgas–Varšuva ir Vilnius–Ryga. Tad pavargusiam keliautojui čia tikrai turėjo būti su kuo susipažinti ir ką nuveikti...

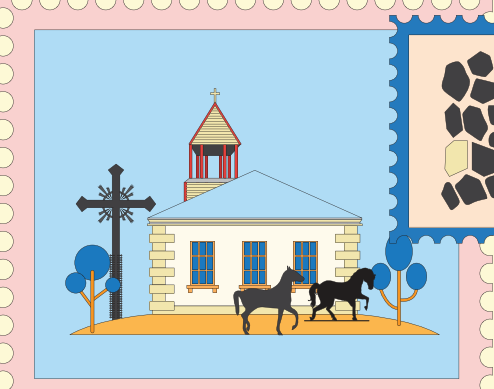
PAŠTO TRAKTO SANKT PETERBURGAS–VARŠUVA BERNOTIŠKIŲ UŽKARDOS PASTATAS UKMERGĖS RAJONO SAV., BERNOTIŠKIŲ K.

Nori nenori, čia Balzacas sustoti tikrai turėjo. Užkardos, arba „stražarkos“, patuliai juk privalejo patikrinti, kas čia toks rieda traktu, ar niekas jo dėl nieko neieško. Reikėjo ir kelių mokesčių paimti.

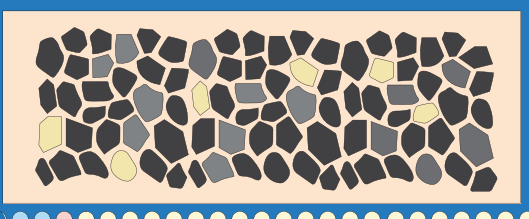
UTENOS PAŠTO STOTIES STATINIŲ KOMPLEKSAS J. BASANAVIČIAUS G. 36, UTENA

Taigi būtent čia, kur šiandien veikia Utenos meno mokykla, nuvargusius arklius keitė ir, tikėtina, pats pailsėjo prancūzų rašytojas, skubėjęs pas daugybės savo laiškų adresatę lenkų aristokratę. Buvusios stoties kieme išvysite ir keleivinį diližaną – o gal ir Balzaco romaną atsiversite?

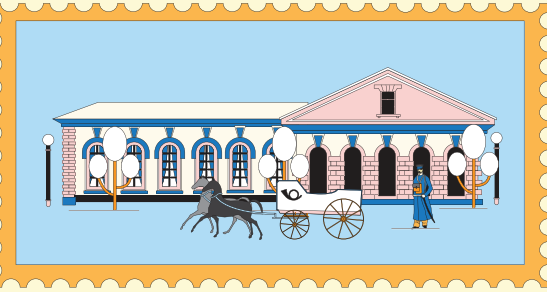
DEGUČIŲ PAŠTO STOTIES PASTATŲ KOMPLEKSAS (DEGUČIŲ ŠV. ANTANO PADUVIEČIO KOPLYČIA) ZARASŲ G. 25, DEGUČIAI

Net ir kino seansų matęs pastatas tarnauja tikinčiųjų reikmėms, bet, kai pro šalį dardėjo Balzaco karieta, nieko panašaus stotyje nevyko. Tai buvo tikra stotis, apsupta daugybės ežerų. Na, kovą maudytis lyg ir šaltoka, bet gal grūdinimasis ir tais laikais buvo populiarus?

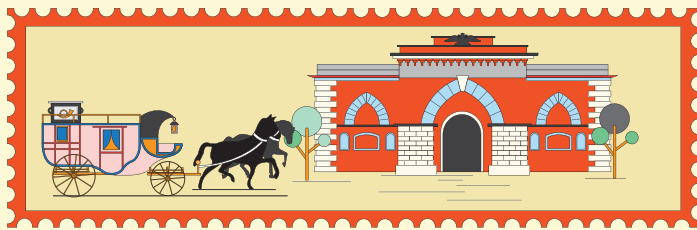
SENOJO PAŠTO GRINDINIO ATKARPA VYTAUTO G., ZARASAI

Kaip nebuvo Ukmergėje, taip ir Zarasuose Balzacas nebuvo. Mat 1836 m. apžiūrėti naujojo plento ir kitos pažangos čia atvyko caras Nikolajus I. Jam miestelis labai patiko – sūnaus garbei net nusprendė pervadinti jį Aleksandrovsku. Patarėjams pataisius, net iki 1918 m. Zarasai, bent jau oficialiai, vadinosi Novoaleksandrovsku.

DAUGPILIO ARKLIŲ PAŠTO STOTIS LĀČPLĒŠA G. 20, DAUGPILIS

Daugpilio arklių pašto stotis – pačiame miesto centre. Tiksliau, senamiestyje, dabartinio Vienybės skvero pietuose. Kadangi Balzacui iki jo kelionės tikslo nuo čia dar buvo likę geri penki šimtai kilometrų, manykime, kad su kultūrinio miesto gyvenimu būtų galėjęs susipažinti.

DAUGPILIO TVIRTOVĖ NIKOLAJA G. 5, DAUGPILIS

Jeį pas mylimąją neskubate, Daugpilyje tikrai verta praleisti daugiau laiko. Tiksliau, Daugpilio tvirtovėje, kurios statybas Balzacas tikrai turėjo matyti. Juk pirmosios tvirtovės plytos įmūrytos dar 1810 m., rengiantis artėjančiam karui su Napoleonu, o darbai užbaigti tik 1878 m. Tai išskirtinis objektas, kuris iš paukščio skrydžio primena saulės, žvaigždės, vėžlio ar net šikšnosparnio siluetą.